

Δώδεκα πολύ απαιτητικούς μήνες για την απορρόφηση σχεδόν 12,5 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έχει μπροστά της η κυβέρνηση, καθώς ο χρόνος έχει αρχίσει να μετρά αντιστρόφως για το τέλος του προγράμματος.

Του Σταμάτη Ζησιμού
sazisimu@naftemporiki.gr

Με δεδομένο ότι το πρόγραμμα από το οποίο η Ελλάδα έχει να λάβει σχεδόν 36 δισ. ευρώ (τα περισσότερα αναλογικά με το ΑΕΠ σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε.), λήγει οριστικά στο τέλος Αυγούστου του 2026, οι αρμόδιες υπηρεσίες υπό τον συντονισμό του αναπληρωτή υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Νίκου Παπαθανάση καλούνται σε έναν αγώνα δρόμου προκειμένου να υλοποιήσουν τα ορόσημα και τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για την πλήρη απορρόφηση των πόρων.

Παρότι μιλάμε οκτώ μελωδία ορυφά, τα ορόσημα που θα πρέπει να υλοποιηθούν παραμένουν «βουνό», καθώς από την ουσιαστικά έναρξη του προγράμματος το 2022 έως αυτή τη στιγμή έχουν υλοποιηθεί τα μισά. Συγκεκριμένα, από τα 390 ορόσημα - μεταρρυθμίσεις - επενδύσεις, το οικονομικό επιτελείο, κυρίως, θα πρέπει να ολοκληρώσει στη διάρκεια των 12 μηνών που απομένουν άλλα 194.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα, με αιωρούμενα το σκηνικό των υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να είναι πάση θυσία αυ-

τών που αφορούν τις εκταμιεύσεις των επιχορηγήσεων, ούτως ώστε να μη χαθούν πόροι που η χώρα μας δεν χρειάζεται να επιστρέψει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βέβαια, αυτό δεν σημαίνει ότι θα εγκαταλειφθεί η προσπάθεια για την απορρόφηση των ποσών που αφορούν το σκέλος των δανείων.

Το αντίθετο, καθώς υπαρνακό τηρήμα τους σχετίζεται με την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης που επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί μέσω προγραμμάτων, όπως το «Σπίτι μου II» που χρηματοδοτείται με 1 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ωστόσο, αν στο τέλος του προγράμματος δεν απορροφηθούν πλήρως τα 17,7 δισ. ευρώ των δανείων, «ο κακός δεν είναι τόσο μεγάλο. Δάνεια είναι αυτά» σημειώνουν με νόημα αρμόδιοι παράγοντες. Σημειώνεται ότι από τα 35,95 δισ. ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης, τα 18,25 δισ. ευρώ αφορούν μη επιστρεπτέες επιχορηγήσεις και τα 17,7 δισ. ευρώ δάνεια.

Έως αυτή τη στιγμή η Ελλάδα έχει υποβάλει 68 αιτήματα πληρωμής στην Κομισιόν για το σκέλος των επιχορηγήσεων και πέντε για το σκέλος των δανείων και έχει λάβει συνολικά 21,3 δισ. ευρώ.

Τονίζεται ότι το έκτο αίτημα πληρωμής για τις επιχορηγήσεις ύψους 2,1 δισ. ευρώ κατατέθηκε τον περασμένο Ιούλιο και αναμένεται να εκκινηθεί εντός του Σεπτεμβρίου.

Με την επικείμενη εκταμίευση, τα συνολικά κονδύλια που θα υιοθετήσουν οι χώρες μας θα ανέλθουν στα 23,4 δισ. ευρώ, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 65% των συνολικών πόρων που τις αναλογούν, ενώ οι εκταμιεύσεις ειδικά των επιχορηγήσεων θα φθάσουν σε 12,04 δισ. ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό 66% των διαθεσίμων πόρων.

Ανφορικός ο δρόμος

Και ενώ στο σκέλος των επιχορηγήσεων η χώρα κινείται ικανοποιητικά και βρίσκεται στις πρώτες δέκα χώρες της Ε.Ε. σε όρους απορρόφησης, το σκέλος των δανείων καταγράφεται το τελευταίο διάστημα κόπωση, διλάδι με υστέρηση στους ρυθμούς συμβασιολογισμούς και κατά συνέπεια απορρόφησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του φαινομένου είναι η μελάγχρωση του έκτου αιτήματος πληρωμής του σκέλους των δανείων ύψους 1,8 δισ. ευρώ από τον προηγούμενο Ιούλιο που είχε προγραμματιστεί, για τον τρέχοντα μήνα.

Ειδικότερα, αν και είχε ανακοινωθεί ότι το έκτο αίτημα εκταμίευσης θα ήταν «δύσκολο», δηλαδή θα υποβάλλονταν ταυτόχρονα αιτήματα για επιχορηγήσεις και δάνεια, όπως έχει συμβεί τις προηγούμενες πέντε φορές, εντούτοις την τελευταία στιγμή κατατέθηκε μόνο το αίτημα για τις επιχορηγήσεις, διότι για τα δάνεια δεν υπήρχαν οι αναγκαίες συμβασιολογιστικές που απαιτούνταν. Ειδικότερα, οι συνολικές συμβασιολογιστικές δανείων ανήλθαν στα μέσα Ιουλίου στα 7,2 δισ. ευρώ, έναντι στόχου 9 δισ. ευρώ. Ως εκ τούτου το αίτημα δεν μπορούσε να υποβληθεί.

Όπως έχει προαναγγελθεί το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας

και Οικονομικών το αίτημα θα κατατεθεί εντός του Σεπτεμβρίου, ωστόσο αυτό θα σημάνει την καθυστέρηση και στο επόμενο, έβδομο αίτημα, που έχει προγραμματισθεί να υποβληθεί τον Νοέμβριο.

Φαίνεται εκ των πραγμάτων ότι η πορεία στο εγχείρημα διαγράφεται υλοένα και πιο δύσκολα, καθώς για την υποβολή του έβδομου αιτήματος, ύψους 3,5 δισ. ευρώ, εκ των οποίων το 1,7 δισ. ευρώ αφορά επιχορηγήσεις και το 1,8 δισ. ευρώ δάνεια, θα πρέπει να υλοποιηθούν 28 ορόσημα.

Όσο για το 2026, ο προγραμματισμός των αιτημάτων πληρω-

και επιχορηγήσεων και τα 2,4 δισ. ευρώ δάνεια, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι θα εκπληρωθεί ο αριθμός-ρεκόρ των 130 οροσίων.

Για την υλοποίηση των οροσίων καθίσταται σαφές ότι θα απαιτηθούν αρκετές μικρές αναθεωρήσεις για να ολοκληρωθεί επιτυχώς το πρόγραμμα. Ψενθήμερο ότι στο πλαίσιο αυτό, τον περασμένο Ιούλιο η Κομισιόν ενέκρινε την αναθεώρηση του ελληνικού προγράμματος, το οποίο περιέχει 108 αλλαγές οροσίων. Πάντως, όπως αναφέρεται σχετικά, οι κοινοτικές αρχές θα είναι πιο ελαστικές σε τροποποιήσεις που σχετίζονται με την ολοκλήρωση του προγράμματος. Όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά για όλες τις χώρες.

■ Κόπωση στην απορρόφηση του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης καταγράφεται το τελευταίο διάστημα.

μής έχει ως εξής: Το όγδοο αίτημα πληρωμής, που αναμένεται το 1ο τρίμηνο, αφορά συνολικά 1,87 δισ. ευρώ, εκ του οποίου το 1,5 δισ. ευρώ είναι επιχορηγήσεις και 370 εκατ. ευρώ δάνεια με την υλοποίηση 36 οροσίων, ενώ το ένατο και τελευταίο αίτημα θα υποβληθεί το 2ο τρίμηνο και θα εκταμιεύσει συνολικά 5,4 δισ. ευρώ, με τα 3 δισ. ευρώ να

Τα κονδύλια που υπολείπονται
Σύμφωνα με τα τελευταία διαπίκνισμα στοιχεία (Ιούλιος 2025), στο Ταμείο Ανάκαμψης έχουν ενταχθεί στο σκέλος των επιχορηγήσεων 858 έργα συνολικού πρωτομολογισμού 25 δισ. ευρώ. Για τα έργα αυτά οι πληρωμές μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Συμβάσεων (ΠΔΣ) ανέρχονται στα 10,18 δισ. ευρώ, που αντιστοιχούν στο 41% του πρωτομολογισμού των ενταχθέντων έργων.

Σε ό,τι αφορά το σκέλος των δανείων, έχουν συμβασιολογισθεί 478 δάνεια, συνολικού προ-

Μάχη απορρόφησης 12,5 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης

Αγώνας δρόμου για να ολοκληρωθούν 194 ορόσημα μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων εντός 12 μηνών

υπολογισμού 16,47 δισ. ευρώ. Επισημαίνεται ότι τα 265 συμβασιολογημένα δάνεια έχουν αποδέκτες μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο των δανείων είναι 1,8% και η μέση διάρκεια αποπληρωμής τα 14 έτη.

Από τα 16,47 δισ. ευρώ των συμβασιολογημένων δανείων, τα 7,19 δισ. ευρώ προέρχονται από το Ταμείο Ανάκαμψης, τα 5,43 δισ. ευρώ αποτελούν κεφάλαια των τραπεζών και τα 3,84 δισ. είναι η ίδια συμμετοχή των επενδυτών. Τα συνολικά κεφάλαια (δάνεια ΤΑΑ, κεφάλαια τραπεζών, εκτίμηση ιδίας συμμετοχής) που έχουν διαχωριστεί στην αγορά από τα συμβασιολογημένα δάνεια ανέρχονται στα 8,2 δισ. ευρώ.

Συνεπώς, αν αθροιστούν και τα 10,18 δισ. ευρώ που έχουν καταβληθεί από τις επιχορηγήσεις, το συνολικό ποσό που έχει διατεθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης ανέρχεται στα 18,38 δισ. ευρώ.

«Βουνό» τα ορόσημα

Για την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έως το τέλος Αυγούστου 2026 απομένει η εκπλήρωση 194 οροσίων - μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων.

Στο σκέλος των μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται:

- Η θέσπιση του νομικού πλαισίου για τη δέσμευση, τη χρήση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα
- Η θέσπιση Εθνικής Στρατηγικής Στέγασης
- Η μείωση των καθυστερήσεων στην αναγκαστική εκτέλεση και δημιουργία μηχανισμού για τον επαναπροσδιορισμό των δικασίμων αναφορικά με τις ανακοπές «προ του πλειστηριασμού» και «μετά τον πλειστηριασμό»
- Η θέσπιση νέου κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Η έγκριση ειδικών χωροταξικών πλαισίων για ΑΠΕ, Τουρισμό και Βιομηχανία

■ Η Ελλάδα έχει υποβάλει 6 αιτήματα πληρωμής για τις επιχορηγήσεις και 5 για τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης.

- Η εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για τις διημέριες συμβάσεις 2021-2025
- Η ίδρυση Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών
- Η υλοποίηση της οργανωτικής μεταρρύθμισης του σιδηροδρομικού τομέα
- Το νέο πλαίσιο για τη διπλή χρήση της γης για τη γεωργία και την ηλεκτροπαραγωγή από

πυλικά φωτοβολταϊκά συστήματα

- Η πλήρης ολοκλήρωση της κτηματογράφησης
- Η πλήρης ολοκλήρωση του νέου δικαστικού χάρτη
- Μεταξύ των επενδύσεων - οροσίων περιλαμβάνονται και οι εξής:
- Η δημιουργία του εργοστασίου τεχνητής νοημοσύνης «Pharos»
- Η ανακαίνιση 80 νοσοκομείων και 156 κέντρων υγείας
- Παρεμβάσεις ασφάλειας σε 13 περιφερειακά αεροδρόμια
- Κυκλοφορία 425 ηλεκτρικών λεωφορείων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη
- Παράδοση E-65 (Τρίκαλα - Λιγναία Οδός)
- Έργα αποκατάστασης Daniel
- Παράδοση σιδηροδρομικών έργων «Δομοκός-Κραννώνας», «Παλιοφάρσαλος-Καλαμπάκα», Γρομνή-Πηλίου
- Αποκατάσταση οδικού δικτύου σε 200 σημεία σε Αθήνα, Μαγνησία, Τρίκαλα, Καρδίτσα, Φθιώτιδα, Εύβοια
- Ολοκλήρωση ψηφιακού μετασχηματισμού Δικαιοσύνης (αναβάθμιση του συστήματος τήρησης αρχείων των δικαστηρίων και των πληροφοριακών συστημάτων για τα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια, το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Εθνικό Ποινικό Μητρώο)
- Ολοκλήρωση του έργου TH2ORAX.

Τα ορόσημα του Ταμείου Ανάκαμψης που αφορούν εκταμιεύσεις επιχορηγήσεων προτεραιοποιεί το οικονομικό επιτελείο.